

עבודת קיץ בעברית לשכבה ח

שם התלמיד:

כיתה:

תלמידים יקרים,

לפניכם שני טקסטים בהבנת הנקרא העוסקים בסוגות שנלמדו השנה:
סוגי טקסטים, מילות קישור, מאזכרים סיכום בורר, פסקת טיעון וחלקי הדיבור.
עליכם לקרוא את הטקסטים ולהשיב על השאלות שאחריהם.
הקפידו על כתיבת תשובה מלאה וברורה. שלבו בתשובותיכם קישוריות מתאימה
והקפידו על סימני פיסוק.

עליכם להגיש את העבודה עד 18/6 למזכירות בית הספר

מה קורה? - אני קורא

מי ברז - לשתות או לא לשתות? / שמעון צוק

1 יום המים העולמי צוין בישראל ב־22 במרס בישיבה חגיגה של ועדת הפנים של הכנסת. בישיבה, שאורגנה על ידי משרד הבריאות, עלו בזה אחר זה פרופסורים ובכירי משרד הבריאות והצביעו על בעיות באיכות מי השתייה ועל כך שיש לשדרג את תקני איכות מי השתייה ולהתאימם לסטנדרטים מערביים. אולם בסוף הרצאתם המלומדת הם הצהירו בלהיטות על כך שהם שותים רק מי ברז, כי הם סומכים על משרד הבריאות ועל ספקי המים, וכי אין צורך במים המינרליים ובמסנני המים הביתיים. האומנם?

מי שתייה נקיים הם מצרך חיוני לשמירה על בריאותנו וחיינו. שתיית מים באיכות טובה ובכמות מספקת מפחיתה את תחושת הרעב, מסייעת לפעילות תקינה של השרירים, המוח, כלי הדם, מערכת העיכול והעור. מנגד – מים מזוהמים עלולים לגרום להרעלה, לפגיעה בתפקוד מערכות הגוף השונות ולמחלות סרטן, ולפעמים אף לגרום למוות. לכן גישה למי שתייה נקיים ובכמויות ראויות היא הכרחית.

15 ישראל, בניגוד למרבית המדינות המפותחות, מוגדרת כמדינה הסובלת ממחסור כבד במים, ולכן היא מנצלת את כל מקורות המים לרבות מים מליחים, קולחים ומים מותפלים. בנוסף, ישראל היא אחת המדינות המתפתחות והצפופות בתבל. מצב זה הביא לכך ששנים של פיתוח אנושי, תעשייתי וחקלאי מואץ, ניצול יתר של מקורות המים, והתמהמהות במניעת הזיהום ובטיפול במים המזוהמים, גרמו להמלחה ולזיהום של מיליארדי מטרים מעוקבים של מים.

משרד הבריאות מפקח על איכות המים ואוסר, לרוב, לספק מים שריכוז המזהמים בהם חורג מהתקן הישראלי (עד כה נסגרו בשל כך כשליש מהבארות בגוש דן), אולם התקן איננו מחמיר דיו ומתיר לספק מים, שבמרבית המדינות המפותחות אסור לספקם. דרישות הניטור (מעקב באמצעות מכשירים, כגון: מוניטור, אחרי זיהום, רעלים, קרינה וכד') אינן יכולות לספק תמונה מהימנה של איכות מי הברז בשל תדירות נמוכה ומיקוד דיגום לא מייצג. גם קיצוץ בתקציבים ובכוח אדם גורם לפיקוח לקוי.

בפועל, למרות ההצהרות החגיגיות, גם עובדי משרד הבריאות, המשרד 30 לאיכות הסביבה, נציבות המים והעיריות, האחראים על הנושא, שותים מים מינרליים או מסוננים במשרדיהם על חשבון משלם המסים. מנגד תושבים רבים, שידם אינה משגת, נאלצים להשתמש במי ברז, גם כאשר איכותם, טעמם, מראם, או ריחם אינם טובים.

בשל חוסר האמון במי הברז חוקקה הכנסת בשנת 1998 חוק המחייב 35 את העיריות לדווח, בראשית השנה, על איכות מי השתייה המסופקים. אולם מרבית העיריות אינן ממלאות אחר חובה זו, ולא מדווחות לתושבים דיווח ברור, מקיף ואמין. רק בתקופה האחרונה בשל פעילות של אדם טבע ודין החלו כמה עיריות לדווח דיווחים מקיפים.

אנו סבורים שלפני שיוצאים בהצהרות חגיגיות ולא אחראיות יש צורך 40 אמיתי לשדרג את איכות מי הברז המסופקים, כפי שנעשה במדינות אירופה, ולהחזיר את אמון הציבור במי הברז. זאת על ידי מניעת זיהום, טיפול ותחזוקה נאותים, הפחתת השימוש בכימיקלים בטיפול במים, הכשרת כל העוסקים בתחום אספקת המים, הפעלת מערך פיקוח וניטור אמין ומייצג ודיווח ברור, מקיף ואמין על איכות המים המסופקים. 45 פעולות אלו יגרמו גם לעובדי הציבור לחזור ולשתות בבטחה מי ברז צלולים ובריאים.

הטקסט: "מי ברז-לשתות או לא לשתות?" / שמעון צוק

שאלות

הבנה

1. פסקת הפתיחה מסתיימת בשאלה "האמנם?". (שורה 8) – מה השאלה מביעה ומה מטרתה?

2. מה מטרת המאמר? סמנו את התשובה הנכונה.

א. לשכנע

ב. לדווח

ג. לפרסם

ד. לספר סיפור

3. מה הקשר בין הכותרת לתוכן המאמר? האם הכותרת שקופה (ברורה) או עמומה? נמקו.

4. הפסקה האחרונה מציגה את טענת הכותב. נסחו אותה ב-2 שורות.

5. מה חשיבותם של מי שתייה נקיים, לפי המאמר?

6. על איזו סתירה הכותב מצביע בפסקת הפתיחה? ממה היא נובעת, לדעתכם?

7. מדוע למרות הפיקוח מי הברז בישראל אינם באיכות טובה?

8. מילות קישור – איזה קשר לוגי מייצגות מילות הקישור המודגשות?

למרות ההצהרות החגיגיות... (שורה 29) – הוספה/ניגוד (ויתור)/ סיבה/ השוואה

מנגד תושבים (שורה 31) – הוספה/ניגוד/ סיבה/ השוואה

בשל חוסר האמון במי הברז (שורה 34) – הוספה/ניגוד/ סיבה/ השוואה

אולם מרבית העיריות אינן... (שורה 36) – הוספה/ניגוד/ סיבה/ השוואה

9. מאזכרים – למי או למה מתייחסות המילים הבאות?

- א. בשורה 16 המילה "היא" מתייחסת ל _____
ב. בשורה 25 המילה "לספקם" מתייחסת ל _____
ג. בשורה 45 המילים "פעולות אלה" מתייחסות ל _____

לשון

10. מצאו בשורות 15-21:

א. מילים מהשורש פ-ת-ח

ב. מילים מהשורש מ-ל-ח

ג. מילים מהשורש נ-צ-ל

ד. מילים מהשורש ז-ה-מ

11. יום המים העולמי צוין בישראל בישיבה חגיגית. (שורה 1)

הישיבה אורגנה על ידי משרד הבריאות. (שורה 2)

א. נתח שורש ובניין של הפעלים המודגשים

צִין - שורש: _____ בניין: _____

אֶרְגָּן - שורש: _____ בניין: _____

ב. כתבו כל משפט בצורת פְּעִיל.

12. מצאו בפסקה ראשונה 3 שמות תואר והעתיקו אותם.

13. מצאו בפסקה שלישית 5 שמות עצם והעתיקו אותם.

14. מצאו בפסקה חמישית 5 פעלים והעתיקו אותם.

15. הקיפו במעגל את צירופי המילים היוצרים סמיכות: (פסקה 4)

משרד הבריאות, איכות המים, שליש מהבארות, מדינות מפותחות, דרישות הניטור, תמונה מהימנה, תדירות נמוכה, מיקוד דיגום, קיצוץ בתקציבים, כוח אדם, פיקוח לקוי.

16. הפכו את הפעלים במשפטים הבאים לזמן עתיד, גוף נסתר/ים.

א. תושבים רבים נאלצים להשתמש במי ברז.

ב. יום המים העולמי צוין בישראל ב-22 במרס.

17. בשורה 13 נמצאת מילת הקישור "לכן". ניתן להחליפה במילת קישור:
א. לפיכך ב. בשביל ג. למרות ד. בשל

18. אולם התקן אינו **מְחַמֵּר** דיו... (שורה 24)
א. פירוש המילה **מְחַמֵּר**: א. מתחמם ב. נהיה טיפש ג. נהיה חום ד. מקפיד מאוד
ב. **מְחַמֵּר** – השורש: _____ הזמן: _____
ג. לאיזה שם עצם מתקשר הפועל **מְחַמֵּר**? _____

19. באיזה ערך מילוני תחפשו כל מילה מהמילים הבאות? כתבו ליד כל מילה את הערך המילוני שלה.

מילה	ערך מילוני
העולמי (שורה 1)	
ובכירי (שורה 3)	
ולהתאימם (שורה 5)	
ששנים (שורה 18)	
מהתקן (שורה 23)	
במשרדיהם (שורה 31)	
נאלצים (שורה 32)	
שיוצאים (שורה 39)	

הבעה

20. כתבו סיכום של המאמר באורך 8-10 שורות. ציינו את ה**בעיה** המתוארת במאמר, את **סכנותיה** ואת ה**הצעות לפתרון**.

ביקור במוזאון המדע

א. על המוזאון

במוזאון מוצגות כמה תערוכות, שכל אחת מהן עוסקת בנושא מדעי או טכנולוגי. בזמן הביקור בתערוכות אפשר לצפות בהדגמה, להקשיב לסיפור, לבצע פעילות-חקר ולהשתתף בסדנאות. לכל קבוצה המבקרת במוזאון יש מדריך המלווה אותה במשך כל זמן הפעילות.

ב. כללי ההתנהגות במוזאון

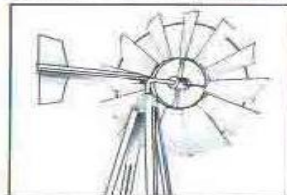
- ♦ מותר ואף רצוי למעט במוצגים במוזאון, להפעיל אותם ולחוות אותם באמצעות החושים.
- ♦ התיקים יופקדו בכניסה למוזאון, ולא תהיה גישה אליהם במשך הפעילות.
- ♦ האכילה במוזאון מותרת רק בזמנים שנקבעו לכך ובמקומות שנועדו לכך.
- ♦ יש להיכנס לתערוכות רק בליווי מדריך, וחשוב להישמע להוראות של מדריכי המוזאון.
- ♦ אין לרוץ, אין לעצוק ואין להתפרע בין כותלי המוזאון.

ג. "עושים רוח" – תערוכה פעילה

איך נוצרת רוח? מה היא עושה? מתי היא נעימה ומתי היא הרסנית? את מה היא מניעה? האם אפשר לייצר בעזרתה חשמל? לשאוב מים? לשמוע מוזיקה?

את התשובות לשאלות האלה תגלו בעזרת **הפעילויות האלה**:

- ♦ **מיני חוות רוח** – המבקרים יצפו בתחנות רוח המפיקות חשמל, המשמיעות צלילים והשואבות מים.
- ♦ **סדנה לבניית שבשבות** – המבקרים יבנו שבשבות-לניסויים במעבדה ולתלייה על הקיר.
- ♦ **מעבדת רוח** – המבקרים יבדקו את השפעת הרוח על שבשבות, וינסו לשלוט בעוצמת הרוח ובכיוונה.

שבשבת רוח

כחלק מהאירוע תתקיים במוזאון **הדגמה מודרכת** ובה ידונו במושגים בסיסיים על רוחות ואיך הן נוצרות, ובמונחים בסיסיים השגורים בפייהם של חזאי מזג האוויר.

במוזאון תוצב **עמדת הדרכה** על האוויר ותכונותיו. בעמדה ידונו בשאלות כמה איך מטוסים טסים באווירו למה ציפורים עפות ואיך נופלות?

ד. "איינשטיין" – תערוכה וירטואלית

בואו לבקר בתערוכה באמצעות מחשב.

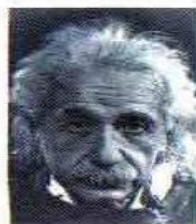
התערוכה עוסקת בעולמו המופלא של המדען היהודי הציוני המפורסם ביותר בתקופתנו, אלברט איינשטיין (1879–1955).

בתערוכה מוצגים מזכרות, מסמכים, מכתבים וסרטים על האיש החשוב של המאה ה-20 ועל תרומתו למדע.

זוהי תערוכה וירטואלית המועברת אלינו באמצעות המחשב במוזאון הטבע בני-יורק.

אתם מוזמנים להתבונן בפלאי העולם דרך עיניו של איינשטיין.

תהיו נופתעים ממה שתראו!

© אוסף התצלומים הלאומי

הטקסט: "ביקור במוזיאון המדע"

שאלות

הבנה

1. כתבו את תעודת הזהות של הטקסט במבנה של פסקה מקושרת ולכידה. _____

2. מה מאפיין את מוזיאון המדע לפי הטקסט ?

3. על איזה נושא אין מידע בקטע א' ? סמנו את התשובה הנכונה.

- א. ההדרכה המוצעת למבקרים במוזיאון.
- ב. מספר המשתתפים הרצוי בכל קבוצה.
- ג. הנושאים שבהם עוסקות התערוכות.
- ד. אופי הפעילויות המוצעות למבקרים.

4. ענו לפי קטע ג' בטקסט :

א. ציינו את שם הפעילות שממנה אפשר ללמוד על השליטה בכיוון הרוח.

ב. ציינו את שם הפעילות שממנה אפשר ללמוד על הקשר בין מוסיקה לרוח.

ג. ציינו את שם הפעילות שממנה אפשר ללמוד על ייצור חשמל בעזרת רוח.

5. מה פרוש הביטוי **שגורים בפיהם** המופיע בקטע ג' ? סמנו את התשובה הנכונה.

- א. שגויים
- ב. נפוצים מאד
- ג. נבחרים
- ד. מיוחדים במינם

6. לפי קטע ד', בתערוכה על איינשטיין מוצגים גם מזכרות, מסמכים ומכתבים. האם לדעתכם, יש מקום להציג בתערוכה בנושא מדע גם פריטים מחייהם האישיים של מדענים? **נמקו את תשובתכם.**

7. הגעתם למוזיאון זמן קצר לפני סגירתו, ולכן תוכלו לבקר רק באחת מן התערוכות: "עושים רוח" (קטע ג) או "איינשטיין" (קטע ד'). באיזו מהן תבחרו? נמקו את תשובתכם לפי המידע על התערוכות.

8. באתר האינטרנט של המוזיאון כתוב: "המטרות של מקימי המוזיאון היו לעורר את הסקרנות ולהעמיק את ההבנה בעולם הטבע והטכנולוגים." בחרו מתוך דף המידע שתי פעילויות המתאימות למטרות של מקימי המוזיאון. **נמקו את תשובתכם.**

- א. הפעילות: _____
הנימוק: _____
- ב. הפעילות: _____
הנימוק: _____

9. מאזכרים – למי או למה מתייחסות המילים הבאות?
אליהם (שורה 3 קטע ב') _____
לכך (שורה 4 קטע ב') _____
אלינו (8 קטע ד') _____

לשון

10. בקטע ג' כתוב: " בזמן הביקור בתערוכות המבקרים צופים בהדגמה ומשתתפים בסדנאות. כתבו את המשפט בזמן עבר.

11. כתבו את ההוראות או ההמלצות שלפניכם **בלשון ציווי**.
א. יש להיכנס למוזיאון רק בליווי מדריך.

ב. יש למלא את ההוראות במלואן.

ג. כדאי לבנות שבשבת בעצמכם.

12. בקטע ג' כתוב: " מעבדת רוח - המבקרים יבדקו את השפעת הרוח על שבשבות, וינסו לשלוט בעוצמת הרוח ובכיוונה." כתבו את המשפט בזמן הווה.

13. העתיקו שלושה צירופי סמיכות שונים מהטקסט.

- א. _____
ב. _____
ג. _____

14. הפכו את הצירופים הבאים לרבים :

- א. פלא עולם - _____
ב. עמדת הדרכה - _____

15. מצאו בפסקה ראשונה 5 שמות עצם והעתיקו אותם.

16. מצאו בפסקה שניה 3 שמות פועל (ל+פועל) והעתיקו אותם.

17. מצאו בפסקה שלישית 3 שמות תואר והעתיקו אותם.

18. מצאו בפסקה רביעית 3 פעלים והעתיקו אותם.

19. העתיקו מפסקה ראשונה 2 מילים מהשורש **ד.ר.כ**.

20. העתיקו מפסקה שניה 2 מילים מהשורש **ב.ק.ר**.

21. "התיקים יופקדו בכניסה למוזיאון..." (פסקה שניה). הפכו את המשפט **מסביל לפעיל**.

22. נתח שורש ובניין של הפעלים המודגשים -

- עוֹסְקוֹת - שורש: _____ בניין: _____
מְשַׁמְּעוֹת - שורש: _____ בניין: _____

23. "תהיו מופתעים..." (פסקה רביעית)

א. מופתעים – השורש: _____ הזמן: _____

ב. לאיזה שם עצם מתקשר הפועל מופתעים? _____

הבעה בכתב

24. מסיבת סיום בבתי ספר.

בתי ספר רבים נוהגים לערוך מסיבות סיום יוקרתיות עם אולם, במאי, צלם, מנהל מוסיקלי, אולפן הקלטות ומנהל אומנותי. משרד החינוך אינו רואה זאת בעין יפה וממליץ לערוך מסיבת סיום צנועה עם כשרונותיהם של המורים והתלמידים בבית הספר.

כתבו את דעתכם על המלצה זו, נמקו אותה והביאו דוגמאות (כתבו 7-10 שורות).
העלו את רעיונותיכם בטיוטה ולאחר מכן שכתבו אותם. הקפידו על ניסוח ברור, מילות קישור מתאימות וסימני פיסוק.

טיוטה

סופי

בהצלחה

